

doğada bu ay

Boğadikenleriyle Tanışma Zamanı!

Fotoğraf: Guerin Nicholas

Deniz kıyısında ve deniz seviyesinden çok yüksek olmayan yerlerde bitkiler çoktan sarardı, değil mi? Yaşadığınız yerde doğal alanları, parkları, bahçeleri, tarlaları dolaşırken çevrenize iyice bakın. Uzaktan pek dikkat çekmeyen, ancak yaklaşıncaya göz alıcı güzellikte mor renge sahip bitkiler fark ettiniz mi hiç? Henüz fark etmediyseniz, boğadikenleriyle tanışmanın tam zamanı!

Boğadikenleri, havuç ve maydanozla akraba! Yanlış okumadınız; görünüşleri bu bitkilere pek benzemese de boğadikenleri maydanozgiller ailesinin üyeleri. Ancak, havuç ve maydanozun tersine bu bitkiler çok su istemez. Boğadikenleri, bol güneşli yerlerde yaşayan kurak bölge bitkileridir. Bu nedenle susuzluk ve sıcaklıkla çok iyi başa çıkarlar. Son yıllarda, sıcaklıkların ve susuzluğun artması bu

bitkinin bahçelerde özel olarak yetiştirilmesine de neden oldu.

Dünyada 250 boğadiken türü bulunuyor. Bunların 23'ü ülkemizde var. Ayrıca bu 23 türden 9'u yalnızca ülkemizde görülüyor. Boğadikeninin neredeyse tüm türlerinden çeşitli şekillerde yararlanılıyor. Örneğin, bu bitkiler ilaç yapımında kullanılıyor ve yiyecek olarak tüketiliyor. "Diken yenir mi?" dediğinizi duyar gibiyiz. Boğadikenlerinin ilkbaharda çıkan genç filizlerinden, yapraklarından, gövdesinden, hatta köklerinden bile yemek yapılabilir. Bunlar, ya çiğ olarak ya da kızartması ve haşlaması yapılarak yeniyor. Bazı Avrupa ülkelerinde yiyecek olarak tüketmek amacıyla özel olarak boğadikenini yetiştiriliyor.

Boğadikenlerinden yararlananlar yalnızca insanlar değil. Bir boğadikeninin yanında bir süre durduğunuzda, onu ziyarete gelen kelebekleri, arıları ve başka birçok böceği görebilirsiniz. Bu böcekler, balözünü toplamak için boğadikeninin

Boğadikenlerine, ülkemizin farklı yörelerinde "çakırotu", "özdiken", "eşek diken" ya da "at diken" de deniyor. Sizin yaşadığınız yerde boğadikenini hangi adla anılıyor?

Fotoğraf: Antin Arşivi

Yaz aylarının başlarında boğadikenleri yeşil renklidir.

çiçeklerine gelir. Balözünü toplarken de boğadikenlerinin tozlaşmasına yardımcı olurlar.

Boğadikenlerinin çiçekleri kubbe biçimindedir. Bu çiçeklere büyüteçle bakarsanız, bu kubbelerin aslında tek bir çiçek olmadığını ve çok sayıda çiçekten oluştuğunu görebilirsiniz. Boğadikenlerinin yaprakları da sizi şaşırtabilir. Çünkü bu yaprakların bazıları çok dikenli, bazılarıysa "bunlar, dikenli bir bitkiye ait olamaz"

dedirtecek kadar yumuşak ve pürüzsüzdür.

Yapraklarıyla, çiçekleriyle ve eşsiz rengiyle boğadikenlerine daha dikkatle bakmanın tam zamanı!

Burcu Meltem Arık

Kaynaklar:
TÜBİTAK Taksonomik Tür Ve-
ritabanı -
<http://bioces.tubitak.gov.tr/>
Wörz A., Güneybatı Asya
Eryngium Türlerinin Dağılım ve
İlişkileri, TÜBİTAK, 2004

Fotoğraf: Dobrepole Arşivi